

Zulk een betoog
stof in het vuur
doel dezer bro-
and aan te wak-
te helpen blus-
doen voelen,
moedelijkheid niet
men, maar in de
de Theologische
mdat de School
al onze Gerefor-
an een bepaalde
verzorgd, be-
door onze
raturen, die op
particuliere Syno-
gezien de meer-
ter veel liever de
che faculteit zag
voor het zooge-
elgen inlichting
stond, zeker deze
and zou houden,
natuurlijke ver-
weer wrekt. De
w aan het gege-
vrede der Ker-
ologische School
geestdrift en
concessie aan de
lede voor de
minderheid, die
ng niet van haar
de School niet
wringt, voelt zich
vloed op de ver-
ring is en telken
aart binnensluit,
aan bloedarmoede
cht Dr. Wielenga
e bezwaren over
en elkander beter
raal opdat men
de schoen wringt,
elf een kind der
de psychologische
og naar de voor-
ich vooral tot tolk-
en, is niet onbe-
hem niet euvell,
e zijna riddelijke
pleitte voor de
ter, inplaats van
e, in haar critiek
het scherpt was,
e redactie de gave
at niet geheel en
e standpunt zich
klaren we gaarne,
an Dr. Wielenga
e ons tot zelf-
vel steeds genoeg-
e der minderheid
e ga's betoog nemen
ver.
e gebrek, dat wel
leefde:

De heeren Socialisten en Liberalen ont-
sien zich niet, in de Tweede Kamer telkens
hatelijkheden te zeggen aan het adres van
de dienaren der Kerk. Men herinnert zich,
hoe nog onlangs een sociaal-democraat
verklarde, dat de predikanten allemaal
„leugenaars“ waren. En thans weer bij het
debat over de Staatsbegroting moesten
het de pastoren ontgelden. Nadat de heer
Roodhuysen een stuk had voorgelezen uit
de *Oosterhoutse Courant*, dat volgens hem
onwaarheden bevatte, en de heer Hugenholz
had uitgeroepen: wat een leugenaars! liet
de heer Roodhuysen hierop volgen: „het
sou de moeite waard zijn om te onder-
zoeken, of hier een geestelijke in het spel
was“ — alsof de leugenaars bij voorkeur
onder de geestelijken te vinden waren.

Op hoe slechten voet de heer Roodhuysen
Intussen zich met de waarheid staat, kan
wel het best blijken uit wat hij, volgens
het verslag in de *Telegraaf*, zei over de
benoeming van Dr. Noordzij. Hij ver-
klarde, dat in deze benoeming van Dr.
Noordzij het hem zeer bedenkelijk voor-
kwam, dat reeds eenige weken, voordat
zij geschiedde, in de *Herant* de jultkreit
voorkwam: men is niet van plan in Utrecht
Dr. Noordzij te benoemen, maar wij danken
het onzen Visscher, dat hij door zijn invloed
gemaakt heeft, dat de Regering van haar
oorspronkelijk voornemen zal afwijken. Van
dit geheele verhaal nu is niet één woord
waar. Dat Dr. Noordzij benoemd zou
worden, was ons van te voren niet bekend,
en de mededeeling dezer benoeming in de
Staatscourant was voor ons een verrassing.
En nog veel minder hebben we deze be-
noeming toegeschreven aan den invloed van
Dr. Visscher, wiens naam in deze zaak
zelfs niet door ons genoemd is. De heer
Roodhuysen wordt dan ook publiek hier-
mede door ons uitgenodigd, aan te wijzen
in welk nummer van de *Herant* deze mede-
deeling gestaan heeft. Indien hij dit niet
kan, moge het publiek oordeelen, welke
waarde te hechten is aan de waarheids-
leide van den heer Roodhuysen.

DR. H. H. K.

Treestafel.

1. CHRISTELIJK SCHOUWKALENDER „BARNA-
BAR“ 1918. Uitgave van Oosterbaan en Le
Cointre. Goes.

Ook op desen kalender dient de aandacht
gevestigd.

Hij verdient dit om zijn schild, dat 'n voor-
stelling geeft van de Wijsen uit het Oosten,
die naar Bethlehem gaan en zich verheugen als
zij de ster zien.

'n Mooi belicht en kleurrijk stuk.
Maar hij verdient het ook om, wat bij 'n
Schouwkalender hoofdsak is, zijn blok.

Wat het plaatje op het blok voorstelt, is mij
wel niet duidelijk. Maar zoo'n minder gelukt
blok plaatje is bij 'n kalender, omdat het er toch
op Nieuwjaars-morgen afgezien wordt, zoo
bezuiglijk niet.

Als de inhoud van het blok maar goed is.

En, voorts over ik kon nagaan, mag dat omtrent
het blok van OOSTERBAAN'S EN LE COINTRE'S
kalender gezegd.

Een sprekend dagcijfer; twee teksten, die
gewoonlijk verband houden en daarbij dan 'n
goed stichtelijk woord.

2. PALESTINA HET LAND DER H. SCHRIFT EN
HET LEVEN SIKNER INWOONERS VOORAL IN ONZEN
TIJD. Vrij bewerkt naar het Duitsch van Dr.
M. LÖW, onder toezicht van en met een voor-
woord voorzien door Prof. M. NOORDTJY. Kam-
pen. J. H. Kok. 1918.

Dit boekje is een, door 'n vriend van Prof.
NOORDTJY, gemaakte vertaling van Prof. MAX
LÖW'S VOLKLEVEN IN LAND EN BIJEL.

In een zevental hoofdstukken wordt het tegen-
woordige Palestina en het leven sijn inwoners
geschiedt. Doch, zoals Prof. NOORDTJY in zijn
woordwoord schrijft, „seden en gewoonten hebben
bij de Oosterse volken maar weinig verande-
ring ondergaan“, en dit maakt, dat de lezing
van Dr. LÖW's werke ook kan bijdragen tot een
beter verstand van het Palestina der Schrift.
Het is 'n interessant boekje, dat velen met
klimmende belangstelling zullen lezen.

Er wordt in besproken: het land en sijn
bewoners; het huiselijk leven; het leven en de
positie der vrouw; het landleven; het saken-
leven; het godsdienstig leven en ten slotte:
Jerusalem voorheen en thans. Onderwerpen
waarin, — de vakmannen uitgesonderd — zeker
niet ieder 'thuis is. Ook nog aan andere
lezers dan die waaraan Prof. Noordtjy denkt:
H. B. school- en Gymnasium-jongens, Zondags-
schoolonderwijzers en leden onzer Jongelings-
verenigingen, — kan ik de lezing en bestu-
dering van dit boekje aanbevelen.

Het is aardig geïllustreerd met tal van fijne
plaatjes.

3. C. LINDBOOM, Pred. te Gorinchem.
KLEINE BIJBELDOES, Handleiding tot het ver-
krijgen van Bijbelkennis. J. H. Kok. 1918.
Kampen.

Ik zal van den Gids van wijlen mijn ouderen
vriend en tijdgenoot, den waardigen T. M.
LOOMAN, geen kwaad zeggen.

Ik heb daartoe, als schooljongen en ook nog
als gymnaasiast, mijn verlangen naar Bijbelkennis
als te vaak me bevestigd — en, een spreek-
woord zegt, ik geloof, dat het een Arabisch is:
„dat men niet spuwen moet in een beek, waar-
uit men sijn dorst heeft geleest.“

Toch wil het mij voorkomen, dat Dr. LINDBOOM
van GORINCHEM lang geen overbodig werk heeft
gedaan met het samenstellen van desen nieuwen
Gids. Als wetenschappelijk gevormd en ook
nog steeds voortuiderend Theoloog, beschikt
LINDBOOM nitaar over een rijker kennis van
en een rijper oordeel omtrent het onderwerp,
waar hij sijn lezers inleiden wil, dan watover de
zeer verdienstelijke dilettant-Theoloog LOOMAN
beschikte. Daarbij komt, dat de bestaande
kennis omtrent den Bijbel sedert het tijdstip
dat LOOMAN sijn Gids schreef, op vele punten
is verhelderd en vermeerderd.

Toch wil LINDBOOM sijn Gids, zoals hij
zelf schrijft: „bestemd (hebben) voor eenvoudige
Bijbellezers, wien uit allerlei oorzaak de weg
tot speciale handboeken niet openstaat.“

En voor hen is dit boek een waarlijk voor-
treffelijke Gids; een bijzonder geschikte hand-
leiding tot het verkrijgen van Bijbelkennis.
Men zegge nu niet, dat zoo'n handleiding niet
nodig is en dat alleen geest Bijbelles en de
eigene weg is om Bijbelkennis te verkrijgen.
Want kan men lezen den Bijbel, het lezen in
den Bijbel ook niet vervangen, zoo toch heb-
ben ook de vroegere geslachten, blijkens de

kantteekeningen van onsen Staten-Bijbel, het stuk
van de „doersichtigheid der H. Schrift“ niet
verstaan.

Bij het gebruik van desen, bescheidenlijk ge-
noemden: *Kleine Gids* sal den eenvoudigen Bij-
belleser metterdaad veel duidelijker worden, wat
hem bij sijn lezen van den Bijbel niet maar
zoo terstond duidelijk is.

Wat de geachte schrijver heeft getracht: „bij
het vele zaken in een kort bestek saambrengen,
de daaraan verbonden bezwaren zooveel moge-
lijk te ondervangen“, — is hem, naar het mij
voorkomt, gelukt.

Het wel doordachte plan, dat aan het werk
ten grondslag ligt, maakt, dat men bij de veel-
heid van de stof niet voor de boomen het bosch
vergeet. Daarbij is de schrijver nergens lang
van stof, maar handelt bij ieder onderdeel
kort af, doch dan altijd zoo, dat met waarlijk
didaktischen tact, die kortheid niet aan de
duidelijkheid schade doet.

Het is een rijt, doch tevens, om dit germa-
nisme te gebruiken, „oversichtelijk“ boek.

Om een denkbeeld te geven van den inhoud:
Het boek bestaat uit twee deelen, die men
als BIJBELKUNDE en BIJBELSCHE OUDERKUNDE
zou kunnen onderscheiden.

In het eerste deel wordt van den Bijbel in
het algemeen en van den Bijbel als Gods Woord
gehandeld. Verder van de boeken der O. en
N. T. afzonderlijk. Vervolgens van de Bijbel-
Geschiedenis in hoofdtekken en waarbij dan
aan AANHANOSKEL komt, waarin bijzonderheden
uit de Bijbelische Geschiedenis worden besproken.
Aan het einde van dit eerste deel een Over-
zicht van de Bijbelische Aardrijkskunde.

Bij een volgenden druk, dien ik schrijver en
uitgever van harte toewens, zou ik in beden-
king geven, dat Aardrijkskundig overzicht in
het tweede deel onder dak te brengen; daar
toch boort het 'thuis. Dit tweede deel is niet
meer of minder dan een knap en handig com-
pendium van de Bijbelische Antiquiteiten. Het
handelt, na een Inleiding, eerst over: het OUD-
DIENSTIG- en DARDIG over: 't BURGERLIJKE-MAAT-
SCHAPELIJKE LEVEN van Israel.

De heer C. GROEK, leraar aan de christelijke
Kweekschool te GORINCHEM, voorzag het boek
met twee, door hem geteekende kaartjes, die
den tekst moeten verduidelijken, en dit,
juist doordat zij sijn zelf niet door overvulling on-
duidelijk sijn, ook doen.

Bestemd voor eenvoudige Bijbellezers, zou het
boek ook van nut kunnen wesen voor examina-
di, welke zich toerusten tot het blijf geven van
parate kennis op het stuk van BIJBELKUNDE.

4. JONKVR. H. A. RAPPAARD, GODESMANIEREN.
Wat we doen en laten moeten in het dagelijks
leven. 3e herziene en veel vermeerderde druk.
Firma P. Visser. Assen. — 1918.

„Het voorkomen en de manieren welke wij
als onbeduidend verwaarloosen, sijn dikwijls
juist datgene waarnaar de wereld ons beoordeelt
en sijn oorzaak, dat dit oordeel ten gunste of
ten nadeele van ons uitvalt.“

Dit woord van LA BRUYERE liet FRULIN
RAPPAARD als motto afdrukken op het titelblad
van haar boekje, dat thans een 3e druk beleef.

Ik heb se van m'n leven gekend, christelijke
en ook niet-christelijke menschen, die beweerden,
dat zij zich aan dat oordeel der „wereld“ niet
stoorden en dan ook, duidelijk als 'n Cynicus
in het oude ATHENE, of als dat „Nietje uit
SOMALI-land“ waarvan ik eens heb gelezen, toon-
den dat zij van goede manieren „niets hebben
moesten“.

„Allemaal huichelarij!“ of ook: „allemaal
wereldheid!“ was dan het onder-hoofdschudden-
geven, van sekere gekrenktheid getuigende
antwoord op hensch toch niet kwaad bedoelde
aanmerkingen. En omdat er met desulken toch
geen land is te beslezen, werd het dan al
spoedig maxiëm om maar net te doen of je
niets merkt en dus ook niets merkt te zeggen.
Ik denk nu opeens aan dien commilito van me
uit de zeventiger jaren, dat sterk-democratisch
bijgewerkte studentje, die, toen de Majesteit
ons eens voorbijreden, s'n hoedje ophield en
daarover later door ons in 't verhoor genomen,
maar volhield, dat „soo'n koning niet een mensch
was als 'n ander.“

Maar ik heb er ook gekend, die in 'n ver-
trouwelijke bui vertelden, dat zij zich aan het
oordeel der wereld wel stoorden, maar „niet
recht wisten hoe het moest“.

Deszulken moet je dan voortheelpen en dit
dan sijn op een goede manier doen. En nu
denk ik aan dat van sijn-gevoel en goede ma-
nieren getuigend doen van die Nederlandse
Prinses. Zij heeft het later verteld aan professor
VAN OOSTERKES, die het weer mededeelde aan
'n ander van wien ik het heb. Maar, met de
bestemming van *civiles* nog onbekende gasten,
had sijn eens uit de verlegenheid geholpen,
waarin desen, toen sijn en uit waren gaan
drinken, door de spotachtige tafelselgen
saten, door aan soo'n vingerbakje sijn even
haar vorstelijke lippen te setten. Van de eigen-
lijke bestemming dier kommissies had zij haar
dorpse gasten eerst goedgevoel op de
hoogte gebracht toen sijn, na afloop van het
dejeuner, even met se alleen was.

Voor deze categorie van niet-of niet genoeg-
zaam gedreseedde menschen is dit boekje een
betrouwbare raadgever omtrent hetgeen „wat men
doen en laten moet in het dagelijks leven“.

En, eerlijk gezegd, al sul-je nu wel geen ge-
vaar loopen van zoo'n mal figur te maken als
die gasten der Prinses met hun misbruiken
van de *civiles*, je kunt er nog heel wat uit
leeren.

Zoo geeft het, voor wie niet bepaald sterk
is op het stuk van titulatuur — weet u b.v.
hoe men aan 'n Aartsbischop moet schrijven? —
thans in desen nieuwen druk, een volledige
titulatuur-lijst.

Maar het geeft veel meer.

In IX hoofdstukken wordt achtereenvolgens
gehandeld van: Aan tafel; Uiterlijk Voorkomen;
Manieren; Kleeding; Iets over Bezoeken; Huwe-
lijk; Overlijden, enz.; In den huiselijken kring;
Op straat; Het Gesprek; Voor Dames, Jongens
en Meisjes.

Alles „vormen“.

Jawel, maar die men toch niet verwaarloosen
mag.

Ook niet als men 'n christen is.

Lees maar eens Lukka VII: 44-46.

't Zijn maar van die kleinigheden, doch daar
is 'n macht van die kleine.

Behartigwaardig dacht mij voor sommigen
wat Freule RAPPAARD schrijft over het bij heeren:
„opzetten van een hoogen hoed“.

„De een draagt hem te veel achterover, de
ander te diep in de oogen“.

Bepaald funikend vond ik wat zij schrijft op
p. 64: „Men moet er vooral aan denken, bij
de geklede jas nooit een witte das te dragen;
dit doen alleen suppoosten en aansprekers“.

Ik dacht aan het preekkostuum onder ons
Gereformeerden.

Reu diakonologisch vraagstuk.

Reu diakonologisch vraagstuk.

Reu diakonologisch vraagstuk.

Reu diakonologisch vraagstuk.

Reu diakonologisch vraagstuk.

Reu diakonologisch vraagstuk.

Uit de Pers.

In de *Rotterdamse Kerkbode* schrijft Dr. A.
Kuyper jun.:

Men zal zich herinneren, dat wij dezen zomer
enkele artikelen geschreven hebben om voor ons
volk duidelijk te maken, dat het tegenwoordige
streven van vele Hervormden om een *Volkerkerk*
te beuitten, noodwendig leiden moet tot onthilling
van de Sacramenten. Immers dan is het Avond-
maal niet meer uitsluitend voor de *gelovigen*, en
dan wordt de Doop niet alleen aan de kinderen
der *gelovigen* bediend. Dit alles vloeit rechtstreeks
voort uit het valsche begrip *Volkerkerk*, want de
ware kerk is nooit anders geweest, en wil nooit
anders sijn dan de saamvergadering der ware
Christgelovigen. De droeve toestand van de Her-
vormde Kerk wordt dan wel het meest openbaar
door het optreden van de *moderne* predikanten,
en door het toetreden van de *moderne* lidmaten.
Juist de linkerdeur van de Hervormde Kerk ver-
oordeelt haar in haar geheele bestaan.

In de *Gereformeerde Kerk* — het bekende
blad van Dr. Kromsig, de man van het *Volkerkerk*-
ideale — sijn eenige artikelen verschenen
tegen wat wij aan onze lezers voorleiden. De C.
A. Lingbeek te Spijk is er de geachte schrijver
van. Het spreekt wel van zelf, dat de redacteur het
met onze ideën en gedachten niet eens is. Dat kan
trouws niet, want wij verschillen in *uitgangspunt*,
en dat leidt natuurlijk tot de verschillende conclusie.
Hij is man van de *Volkerkerk*, wij verdedigen
de *Belijdeniskerk*. Wij hebben dus beiden een
ander *kerk*-begrip. Wij bestrijden de ideën der
Volkerkerk, omdat de kerk *heilig* moet sijn, wat
de *Volkerkerk* uit den aard der zaak nooit sijn kan,
en verdedigen de *Belijdeniskerk* als het eenige
ware en juiste, omdat zoodoende de heiligheid der
kerk gehandhaafd blijft.

Natuurlijk leidt dit verschil in uitgangspunt ook
tot verschillende antwoorden op vragen als: wie
als *leden* der kerk mogen worden aangemerkt, en
aan wie de Sacramenten mogen worden uitgereikt.
Wij willen hierover nog wel een enkel woord zeggen.

Voor ditmaal willen wij mededeelen hoe Dr.
Lingbeek denkt over de *Modernen*, die in de Her-
vormde Kerk plaats en ambt hebben. Voorreest
zegt hij dat de *Modernen* nooit wetig sijn toege-
laten tot de Hervormde Kerk, maar dat ze steeds-
gewijze sijn binnengedrongen. Dan stelt hij de
vraag: „wat verstaat men toch onder *Modernen*“
gemeenten? „Bedeelt men daarmee die gemeenten,
die jarenlang een moderne prediking hadden? Wij
erkennen, dat er helaas zulke gemeenten sijn; wij
kennen se in onze onmiddellijke nabijheid. Maar
heeft men nu het recht om al de lidmaten der
gemeente nu maar sonder meer *modernen* te
noemen en se als beslist ongelovigen te brand-
merken? Eindelijk handelt hij over de uitwerking
van de moderne prediking in de Hervormde kerk
en zegt: „verder was de uitwerking van de mo-
derne prediking deze, dat vele gedoopte leden
onzer kerk, door onthouding van het noodige
voedsel, in een toestand van volagen onwetend-
heid en dienteengevolge van onverschilligheid sijn
gebracht. Vandaar dat moderne predikanten bijna
overal prediken moeten voor wat men noemt:
anderhalve man en een paardkop.“

Wij willen hier drieëlf op antwoorden, en
beginnen bij het laatste.

1e. Dat moderne predikanten voor anderhalve
man en een paardkop prediken, dat is een doekje
voor het bloeden. Het bewijst alleen, dat de
moderne prediking niet gewild is. Wat wij echter
beweren is, dat die prediking in de Kerk van
Christus geen oogenblik *gevald* mag worden, en
absoluut verboden moet sijn. Het doet er niet toe
dat een moderne dominee voor lege kerken
preekt, hij mag ganschelijk niet prediken in een
kerk die sijn Christelijk soent.

2e. Dat als er een moderne gemeente is, daarom
nog niet van elk lid dier gemeente mag gezegd
worden dat hij persoonlijk modern is. Volkomen
waar. Maar dat is nooit beweerd. Wat wij in de
Hervormde Kerk veroordeelen is niet, dat *alleen*
modern sijn. Ware het maar zoo, dan was er een
moderne Gemeenschap, en daarvan sullen wij het
bestaanrecht niet betwisten. Men lese de mediatie
van desen Kerkbode! Maar wij veroordeelen dit,
dat modern en orthodox zoo broederlijk naast
elkander leven in één kerk. Dat is verkiant in
strijd met het Woord des Heeren (3 Cor. 6: 15-18).

3e. Dat de *Modernen* nooit wetig sijn toege-
laten, maar steelsgewijze in de Hervormde Kerk
sijn binnengedrongen. Dat is een praatje voor de
vaak. Wij weten wel dat er niet een Synodaal
besluit bestaat, waarin letterlijk te lezen is: „de
Modernen sijn wetig toegelaten“. Maar wij weten
iets anders, n.w.z. vrijheid voor *allerlei* wind van
leer. Dat weten de *Modernen* ook, en van die
vrijheid maken sijn geen misbruik, maar een wetig
gebruik.

Onlangs is de bekende moderne Dr. Niemeyer
van Bolsward in Amsterdam opgetreden om pro-
paganda voor het *Modernisme* te maken. Dr.
Kromsig trad met hem in debat, en ontdekte hem
hem in het publiek het recht op een plaats in de
Hervormde Kerk. En wat zeide Dr. Niemeyer?
Dit, dat Dr. Kromsig sijn in een scheve positie
bevond, dat niet de *Modernen*, maar de Confessio-
neelen uit de Hervormde Kerk uit moeten, omdat
zij sijn vergripen aan de *wettig toegelaten leervrijheid*!

Zoo stelt men, waar men met de spitsvondige
redeneering van Dr. Lingbeek uitkomt, en dat het
zeggen, de *Modernen* hebben geen bestaansrecht
in de Hervormde Kerk, geen steek houdt, niet
waar is, en dat men er zich zelf mee in de vingers
smit.

Dr. Kromsig had het mis, en Dr. Niemeyer
heeft volkomen gelijk.

Officieele Berichten.

Verslag van de classale vergadering,
gehouden te Zwolle op Donderdag
14 Nov. in de Oostkerk aldaar.

Modernen: Dr. J. Hanis, praeses; J. J.
Westerbeek van Eerten, assessor; F. Bruinsma,
scriba.

Na 't zingen van Ps. 25: 2 en 't lezen van
Ps. 67 wordt de vergadering met gebed geopend.
De credentiaelen worden onderzocht door de
B.B. van Diemen en Tholen, waaruit blijkt, dat
alle kerken tegenwoordig sijn.

Dr. F. Bruinsma, voor de eerste maal tegen-
woordig, wordt door den praeses verwelkomd.
De notulen der vorige vergadering worden
gelezen en goedgekeurd.

Wordt gerapporteerd over de kerkvisiteatie te
Blokszijl, Hasselt, Rouveen, Staphort, Steenwijk
A en B, Oldemarkt, Langsalag, Wilsom, Zalk,
Kamperveen, Zwolle en Kampen, naar aanleiding
waarvan enkele opmerkingen gemaakt worden.

De zendingdeputaat deelt mede, dat hij
wogens het optreden van Dr. D. K. Wielenga
van Soemba, de mededeelingen heden over-
bodig acht.

Mededeelingen over Rhine. De vergadering
wordt opgewekt om meer bij te dragen voor
desen arbeid.

Bij de rondvraag art. 41 K. O. wordt een
enkele kerf advies gegeven.

De vacaturebeurten worden voorgelezen.
Roepende kerk voor de e.k. vergadering
Blokszijl. Praeses Dr. H. te Velde, assessor Dr.
J. Hanis, scriba Dr. F. Bruinsma.

De voorzitter sluit de vergadering en de
assessor doet het dankgebed.

Op last der Classis,

J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN, Assessor.

Kort verslag van de vergadering der
classis Gorinchem, gehouden 13
Nov. 1918.

1. De vergadering wordt op gebruikelijke
wijze geopend door Dr. K. J. Kapteyn namens
de kerk van Giessendam.

2. In het moderamen nemen sittings Dr.
Steynhart als praeses, Dr. v. d. Vlies als
assessor en Dr. Los als scriba.

3. Uit de credentielebrievens blijkt, dat al de
kerken der classis wetig sijn vertegenwoordigd;
twee kerken hebben een diaken afgevaardigd,
aan welke broeders keurstem wordt verleend.

4. De praeses richt een hartelijk welkom-
woord tot Dr. E. Zwiers, voor het eerst ter
vergadering tegenwoordig; hij feliciteert Dr.
Bouwman met sijn beroeping naar de kerk
van Zonnemaire en spreekt de blijdschap der
vergadering uit, dat hij vrijmoedigheid gevonden
heeft voor die beroeping te bedanken; tevens
wenscht hij in hartelijke bewoordingen Dr. v.
d. Vlies geluk met sijn 25-jarige bediening des
Woords.

5. De notulen der vorige vergadering worden
gelezen en goedgekeurd.

6. Naar aanleiding van 't in deze notulen voor-
komend rapport van Dr. Lindeboom aangaande
de kas, art. 19 D.K., deelt Dr. v. d. Vlies der
vergadering mede, dat in de kerk van Ootlaand
voor hulpbehoevende studenten een extra-
collecte is gehouden, welke heeft opgebracht
ruim f. 20. Hij spreekt den wensch uit, dat
het voorbeeld van Ootlaand's kerk in al de
kerken der classis en van ons vaderland na-
volging zal vinden.

7. Eenige kerken der classis, waarin zulks
nog niet geschiedt, worden opgewekt te arbeiden,
ten einde bijdragen te verkrijgen voor de medi-
sche zending.

8. Met droefheid wordt kennis genomen van
mededeelingen uit de classis Deventer en
Almkerk.

9. Een verzoek van de kerk van Vuren
(gestuurd door de classis Tiel) om voortaan
bij de classis Gorinchem gerekend te worden,
meent de vergadering niet te moeten inwilligen.

10. Een aanvraag van een der kerken om
financiële steun, om te kunnen komen tot
beroeping van een dienaar des Woords, wordt
naar die kerk teruggewesen, maar kan op de
classicale vergadering van Februari 1919 her-
haald worden.

11. Verslagen van kerkvisitatoren van hunne
arbeid geven geen aanleiding tot bespreking,
maar tot dank aan den Heere.

12. Rapporten worden uitgebracht door den
quaestor, classicale administratie; door Dr. Milo,
Geref. Prov. Weeshuis; door Dr. Steijnhart,
hulpbehoevende kerken; door idem, classicaal
archief, wat niet geheel in orde is en waarvan
ontbrekende stukken zoo mogelijk worden op-
gepoord.

13. De verschillende rekeningen worden na-
gezien en in orde bevonden.

14. Benoemd worden als classicale quaestor,
Br. J. Snoek, met secundus P. J. J. van Vleuten;
als kerkvisitatoren, primus Dr. Los en Dr. Milo,
Dr. Bouwman en Dr. Steijnhart, secundus Dr.
v. d. Vlies en Dr. Zwiers; als deputaten voor
inning coll. Theol. School, Dr. Los; voor inning
coll. Vrije Universiteit, Dr. Bouwman; voor
inning coll. Geref. Prov. Weeshuis, Dr. Milo;
voor hulpbehoevende kerken DD. Steijnhart,
Zwiers; voor hulpbehoevende studenten, Dr.
Lindeboom, primus, Dr. Milo, secundus; voor
examina, DD. Kapteyn, v. d. Vlies; voor archief,
DD. Steijnhart, Kapteyn; voor regeling vacature-
beurten, DD. Milo, v. d. Vlies; als consulenten
voor de kerken van Noordeloos, Langerak,
Giessen-Oudekerk en Nieuwkerk, Dr. v. d.
Vlies; voor de kerk van Hardinxveld, Dr.
Kapteyn; voor de kerk van Meerkerk, Dr.
Steijnhart.

15. Bij bijzondere gelegenheden als begrafen-
plechtigheden van dienaars des Woords, jubile-
ums, intree- en afscheidsreden, in gebruik
neming van kerkgeboeven enz., zal voortaan de
classis zich doen vertegenwoordigen, door het
moderamen (of een deel daarvan) van de laatste-
geboeven (vergeadering).

16. De dienaars van Gorinchem, Giessendam
en Leerdam sullen een onderzoek instellen naar
de mogelijkheid een *Classicale Kerkbode* in het
leven te roepen.

17. Er wordt nog eens op aangedrongen, dat
alle kerken voor Vrije Universiteit en Theolo-
gische School jaarlijks getrouw tweemaal col-
lecteeren, volgens synodaal besluit.

18. Vacaturebeurten worden aldus geseleed:
Hardinxveld, DD. Lindeboom, Zwiers; Giessen-
Oudekerk en Nieuwkerk, Dr. Kapteyn; Noord-
eloos, DD. Los, v. d. Vlies; Langerak, DD.
Milo, Steijnhart; Meerkerk, Dr. Bouwman.

19. De praeses sluit de vergadering. Dr.
Zwiers gaat voor in dankgebed.

Namens de classis,

J. VAN DER VLIES.

Buitenland.

Duitschland. De Evangelische Bond.
De Duitse Evangelische Bond werd opgericht
om tegenover de eenheid die Rome openbaart,
de eenheid der Evangelische Kerken in Duitsch-
land te stellen. In den laatste tijd was men
in positieve kringen niet tevreden over den
kant dien de Bond uiting. Vooral was dit het
geval, nadat de Bond in Beleren bij de jongste
verkiezingen groote verwarring gesicht had en
bij de stembus niet alleen ijverde voor libera-
lisme, maar zelfs voor sociaal-democratische
candidaten. Doch daar bleef het niet bij. De
Berijlsche afdeling van den Bond had bij
gelegenheid van de herdenking der reformatie
op 31 Nov. l.l. den hoogleraar Baumgarten, die
als verdediger van

is het nu ook met den Bijbel. Gij begrijpt mij zeker."

"Niet recht", antwoordde de gravin onbevreesd, "of lever, ik zie niet in dat het zoo is als gij zegt. Zouden wij den Bijbel niet mogen lezen of slechts enkele stukken er van, omdat we nog niet alles verstaan of uitleggen kunnen? En hoe weten we, of de uitlegging die de kerk geeft, de juiste is? Moet het kind niet leeren het mes zelf te gebruiken, al kan het zich soms ook wonden?"

De priester scheen op het punt een mild vriendelijk antwoord te geven. Doch hij bedwong zich, en zij gelaat weer in een vriendelijke plooi zettende, sprak hij minzaam:

"We komen daar nog wel eens op terug, mevrouw, als ik de eer hebben mag op het kasteel te verschijnen. We zullen 't wel eens worden, vertrouw ik. Maar laat mij u vriendelijk mogen waarschuwen. Als ik mij niet bedrieg heb ge daer een Bijbel van Luther, den grooten ketter, door wien zoo velen zijn afgevalen van ons allerheiligst geloof. Zijn Bijbel is door de regering erkend als een ketterisch boek. Niemand mag het in huis hebben. Als het ontdekt wordt, dat gij er een bezit, kan het u kwalijk vergaan. Waartoe u zelf in ongelegenheid te brengen?"

Er volgde geen antwoord. De pastoor stond op om te vertrekken.

"En nu, vrienden", zoo sprak hij bij het afscheid, "hoop ik u allen eerlang bij ons ter kerk te zien. Ge weet, ook de heeren van de regering wenschen dit."

Nu, dat was wel bekend en ook dat de kerk de regering en de regering de kerk daarin stunde. Wel dacht geen der aanwezigen er aan, den wensch van den priester te vervullen, maar ieder gevoelde ook welke gevolgen dat hebben kon.

"De pater is nu nog vriendelijk geweest", zei de oude Carl, "maar of hij zoo blijven zal? Hij heeft onzen Bijbel gezien, en dat kan ons kwaad doen; wie weet hoe spoedig we ons Huisboek moeten missen! 't is wel een boose tijd. En toch mogen we niet doen, wat de priester ons raadt. Onzen keurvorst heeft men verdreven, maar ons geloof laten we ons niet ontnemen."

"Juist", zei de gravin, "het klinkt zoo eenvoudig om naar de mis te gaan. Maar in den Catechismus — gij hebt hier toch ook den Heidelbergsechen — heb ik reeds vroeg gelezen, dat die mis een vervloekte afgodij is."

Nog eenige oogenblikken bleef de bezoeker, maar het gesprek wilde niet meer vlotten als eerst. Allen waren te zeer onder den indruk van de onaanname verrassing, hun zoo even te beurt gevallen, en vreesden niet zonder reden voor de ge-oogen.

Op Rothmels terugkeer, deelde de gravin aan haar echtgenoot mede, welke ontmoeting zij zoo even gehad had.

"Dat kan kwalijk aflopen", zei heer Otto en trok een bedenkelijk gezicht. "Dat die priester ook juist u daar moest aantreffen! Maar wellicht was het doorgestoken werk; ik weet hoe we van allen kan bespied worden. Toch zal nu dubbele voorzichtigheid noodig zijn."

"Maar we doen toch immers niets kwaads?"

"In de oogen der regering wel. Het wordt reeds als een groote guast beschouwd, dat een ketterische leeraar geregeld in onze slotkapel dienst mag doen. Maar dat wij zelf de lieden op onze beddingen gaan opzoeken, en dat wij hen met de woorden des Bijbels trachten te sterken, dat zal men ons te Amberg nooit of nimmer vergeven."

"Toch kan ik u zeggen, dat de priester niet onvriendelijk was," zei de gravin. "Dat hij ons noodig tot zijn kerk, is te begrijpen."

"Lieve Ada", sprak Otto, "gij komt uit een Gereformeerd land, uit de Nederlanden, en zijt nog te jong, om bij ervaring te weten, hoe de pausgezinden handelen. Dit heeft men ook in de Nederlanden wel ervaren, maar dat is nu al vijf jaar geleden. Hier heeft Rome weer de macht gekregen, en ik verkeer u, het zal er gebruik van maken. Al die toegeliefte vriendelijkheid dient slechts om ons in den strik te lokken. Maar loopen wij er niet in, geven wij niet toe, dan zal blijken dat men ook ons niet spaart. We moeten ons daarop voorbereiden."

"Daarom geve onze Heere de kracht", was het antwoord. "Wij zullen intusschen voortgaan, zoolang wij kunnen, onze lieden te sterken door het Woord."

De gravin wilde nog meer zeggen, doch er werd geklopt. Een bediende kwam zeggen, dat magister Becker den graaf wenschte te spreken, liefst zoo spoedig mogelijk. De graaf beval den ouden leeraar maar aanstonds binnen te noemen. Gravin Ada vertrok.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Zuidbroek, Krimpen a/d. Lek en Medemblik. J. W. Esselink, cand. te Stad a/h. Haringvliet. — Amsterdam (vac.-Dr. Silvestre Smitt), K. Fernhout, te Utrecht. — 's-Hertogenbosch, J. H. Donner, te Breda. — Wons en Engwier, J. M. de Jong, te Raard bij Dokkum. — Boles, W. E. van Duijn, te Ouddorp.

AANGENOMEN: Amsterdam (vac.-H. W. v. Loon), T. Ferwerda, te Vlissingen. — Sicen (Dr.), M. B. Parlevliet, te Nes en Wierum.

BEDANKT: Leiden, T. Ferwerda, te Vlissingen. — Engwierum, J. Bolman jr., te Oostwolde (Gr.). — Schoonebeek, H. Meulink, te Hendrik-Ido-Ambacht. — Oldemark en Passloo in St. Jacobiparochie, M. B. Parlevliet, te Nes en Wierum.

Borger. J. I. Zondagsmiddag doorleefde de Kerk van Borger een aandoenlijke ure. Na een ruim 8½ jarigen, rijkelijk door den Heere gezegenden arbeid, nam haar geliefde herder en leeraar afscheid, de gemeente voor het laatst bepalende bij het woord van Paulus uit Fil. 1: 27. Aan het einde der godsdienst oefening werd Dr. H. Hangelbroek toegesproken door ouderling J. Oldenbeuving, het Hoofd der Chr. school en Dr. K. v. d. Veen van Gasselter—Nijvevee namens de classis Assen. Uit al de toespraken bleek, hoe Dr. H. aller harten in en buiten de gemeente had gewonnen. Stelden de Heere hem ook te Wierum (Fr.) tot rijken zegen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Koudekerke (Zl.), Fr. Postma, te Hijkersmilde (Dr.). — Maartensdijk (U), P. Zand, te IJselmuiden. — Hoogersmilde, J. G. Hooger, cand. te Nieuwveen. — Hellewa, J. G. R. Langhout, cand. te Hiversum. — Tiel (Evangelisatie), Dr. P. Blaauw, te Beekbergen. — Zwijndrecht, J. Trillard, te Hendrik-Ido-Ambacht. — Gennep, A. E. K. Pols, te Serooskerke (Zl.). — Borssele, J. J. Thomson, te Hooglaad.

AANGENOMEN: Ter-Apel, F. H. Koster, te Zalt-Bommel. — Borelo, Dr. M. C. van Mourik Broekman, em.-pred. te Apeldoorn. — Ter Aa (bij Nieuwersluis), J. Dijkshoorn Am., cand. te Delft.

BEDANKT: Peperga en Frederiksoord, Dr. M. C. van Mourik Broekman, em.-pred. te Apeldoorn. — Aalten (loc.), Dr. W. L. Slot Jr., te Rekken. — Brakel, J. Dijkshoorn Am., cand. te Delft.

Advertentien.

Heden is in den Heere gestorven onze dierbare Moeder, Grootmoeder en Overgrootmoeder

Mej. ANJE HAMSTER Wede. M. DETHMERS.

oud 88 jaar.

Sneek, H. DETHMERS, V. D. M.

H. DETHMERS—Bouwkes.

C. F. LIEFSTINGH—

Westerlee, M. LIEFSTINGH.

G. BERG—Dethmers.

J. BERG.

G. M. SMID—Dethmers.

J. E. SMID.

Kleinkinderen en

Achterkleinkinderen.

Winschoten, 10 Dec. 1912

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

KOETSIER

zoekt werkkring bij familie van bealst Cur. beginselen, onverschillig binnen- of buitenlandsch, leeftijd 39 jaar, G.G., prima referentie. Brieven franco No. 265, UIJTHOVEN's Boekhandel, Frederikstraat, Den Haag.

Firma S. DE HAAS,
Haddingestraat 11, Groningen.
Specialiteit in den aanleg van
Centrale Verwarming in Kerken en Scholen.
Vraag prijsopgaaf en attesten.

Boekverkoop.

Begin 1913 zal door den Boekhandelaar H. A. VAN BOTENBURG, Bloemgr. 45, Amsterdam, publiek worden verkocht,

de Bibliotheek

van den Wel-Erw. Z.Gel. Heer

W. H. J. BAART DE LA FAILLE,

Em. pred. van Amstelveen,

en andere verzamelingen.

Bibliotheek en gedeelten daarvan

kunnen nog worden bijgevoegd. In-

lichtingen worden gaarne verstrekt.

UITGAVEN van J. H. BOS te Kampen:

Verklaring van het Kort Begrip der Christelijke Religie,

voor onze Catechisanten

DOOR

DS. G. ELZENGA.

5de druk. — Prijs /1.—, geb. /1.40.

De Gereformeerde Geloofsleer ten dienste van Zelfonderricht, en voor Huis-, School-, Catechisatie- en Jongel.-Veren. gebruik

DOOR

DS. G. WISSE.

3e druk. — Prijs /0.80, geb. /0.90

Eenige korte Vragen voor de Kleine Kinderen

DOOR

JACOBUS BORSTIUS.

2de druk. Prijs 6 cent, 25 ex. 5 ct.

Eenige opgaven bij de Bijbelles

DOOR

DS. M. SIPKES.

5de druk. Prijs 6 cent, 25 ex. 5 ct.

TRIUMF! DE VREUGDE STIJGT TEN TOP!

A. I. P's KERSTPUDDING

met nieuwe rosjutjes en amandelen 10 cent per pakje.

Thans in alle winkels aanwezig.

TRACTEERT U OP DEZE LEKKERNIJ!

VEREENIGING „DE SCHOOL MET DEN BIJBEL” te Sloten, Overtoom (Oud Nieuwer Amstel), Amsterdam.

UITGIFTE

eener 4½ pCt. Geldleening groot f 40.000, verdeeld in stukken van f 1000, f 500, f 200 en f 100,

ten behoeve van den bouw eener School voor uitgebreid Lager Onderwijs aan de Veerstraat te Amsterdam.

De inschrijving heeft plaats op den 15 Januari 1913 tot den koers van 100 %. De storting moet geschieden op den 15 Februari 1913, ten kantore van de firma L. G. WEISZ & Co., Westernmarkt 21, Amsterdam, alwaar prospectussen en inschrijvingslijsten verkrijgbaar zijn.

Het Bestuur der Vereniging:

R. LUKKIE, Voorzitter.

D. v. d. PLAS, Secretaris.

J. DE BRUIN, Penningmeester.

Amsterdam, December 1912.

LEVENSVZERKERING
de Nederlanden in 1845
BRAND - VERZEKERING
INBRAAK
DEN HAAG (vroeger Zeehaven). Directie HENNY.
KAPITAAL f 4.000.000.00
RESERVEFONDEN f 1.500.000.00

Verschenen bij den Uitgever G. J. A. RUYTS te Utrecht:

Een nieuwe Bijbelvertaling

door Dr. A. VAN VELDHUIZEN, Hoogleraar vanwege de Ned. Herv. Kerk.

De Beteekenis van het Oosten voor de klassieke Oudheid

door Dr. R. H. WOLTJER, Hoogleraar aan de Vrije Universiteit.

met gangtabel
Kon. Ned. Meteorologisch Instituut.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.

Bijkantoor te ZWOLLE: Bloemendalstraat no. 18.

Maatschappelijk Kapitaal f 1.000.000.

Verstrekt geld op eerste hypotheek.

Geeft uit 4½ pCt. Pandbrieven,

in stukken van f 1000,—, f 500,—, en f 100,— tegen den koers van 100½ % en

4 pCt. Pandbrieven,

in stukken van f 1000,—, f 500,—, f 100,— en f 50,—, tegen den koers van 98 %.

Inlichtingen geven te Amsterdam de heeren: L. G. WEISZ & Co. Westernmarkt 21 en te Rotterdam de heer H. DANF, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. H. VAN DER VEGTE, F. J. BOLT.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen heden als uitgave van de Vereniging ter bevordering van Christelijke Lectuur

PALESTINA

HET LAND DER H. SCHRIFT

EN HET LEVEN ZIJNER INWONERS

VOORAL IN ONZEN TIJD

VRIJ BEWERKT NAAR HET DUITSCHE VAN

DR. M. LÖHR

ONDER TOEZICHT VAN EN MET

EEN VOORWOORD VOORZIEK DOOR

Prof. M. NOORDTJEW

Met vele illustraties — Prijs f 0.75.

De leden der Vereniging hebben

deze uitgave gratis ontvangen.

DE PRINS. DE VUURKOLOM. DE TROON.

De prachtige werken van Prof. J. H. Ingraham zijn nu goedkoop verkrijgbaar.

De Prins uit het Huis van David,

of drie jaren in de Heilige Stad. Voor slechts

f 120. In prachtband f 180.

De Vuurkolom, of Israel in Dienstbaarheid.

Voor slechts f 120. In prachtband f 180.

De Troon van David, of de Opstand

van Prins Absalom. Voor slechts f 120. In

prachtband f 180.

Wie deze keurige werken nog niet in

bezit heeft, wachte niet langer met er

van te bestellen. Verkrijgbaar bij den Uitge-

ver D. BOLLE, Hang 98, Rotterdam, en

verder alom. Franco na ontvangst van Post-

wissel waarop verlangde melden.

KERKMEUBILERINGEN.

Gemakkelijke condities.

SCHIPPERS BROS. - DEN HAAG.

Stationsplein 67.

Zooeven verschenen:

Catalogus No 5, tevens Supplement op

No. 4, inhoud ruim 5000 No., waaronder zeer

vele nieuwe in prijs verlaagde werken. Grote

voortgang verhalen, voor den halven prijs, uit-

nemend voor Bibliotheek van Jongel.-ver.,

Knapenver., Patrimonium enz.

"Voor elk wat wils".

Voor iedereen, die nu voor een koopje zijn

boekenstapel wil vermeerderen op aanvraag gratis

en franco toezending door H. VERHOOG,

boekhandel, Nijkerk.

Neêrlands roem!

Het is bewezen dat

Rheumatiek Remedie

het eenigst afdoend geneesmiddel is voor

reuma en rheumatiek (hoe verouderd ook).

Wij worden schier overladen met vrij-

willige dankbetuigingen uit alle oorden des

lands. Zij liggen voor ieder ter inzage en

afdrucken worden op aanvraag gratis en

franco toegesonden. — Rheumatiek-

Remedie is reeds wereldberoemd. Prijs

per gesegeide flesch 3 cartonnen doos met

gebruiksaanwijzing, franco thuis 60 cts

bij vooruitbetaling per postwissel of 13

postzegels à 5 cts per brief. Let op het

fabrieksmerk R. R. en fleschsonder ONZE

naam is bestelst namaak en misleidt

waardeloos.

Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Dro-

gistten en bij den Hoofd-Depothouder

K. S. de BOER - SNEEK (Holland).

Gelegenheidspakket.

No. 1. Verhalen voor de jeugd, door Dr.

IJZEBRANDS, een groot mooi boek, ruim 300

bladz., f 1.40. No. 2. De Oranje-Vrijstaat, met

22 platen. 3 tot 7. Vijf prentenboeken met

gekl. pl., groot 23 x 19 c.M. 8 tot 14. Zeven

prentenb., groot 23 x 14 c.M., ook met gekl.

pl. en bijschriften. No. 15. De overstroming

in Zeeland verhaald, met vele platen. 16. De

goede vriend. 17. Willem v. d. Holm, 2 mooie

verh., door FILIPPUS, met gekl. pl. en gekl.

omslag. 18. Piet Hein. 19. De medelijdende Zuster

en a. verh., met 6 gekl. platen. 20. Leesboekje

voor kind. 21. Een schrift. 22. Verh. over de

weeskinderen te Elberfeld. 23. Het einde van

een Koning, verh. door L. PENNING. 24. Nog

een mooi werkje, en No. 25. Dat mooie boekje

van v. d. MAAS, met gedichten, en met 6 gekl.

platen en in gec. bandje.

Deze keurige verzameling, een uitgezocht

Cadeau voor de kinderen, voor slechts f 1.25,

franco thuis. Wie No. 1 in keurigen stempelband

wenscht, zende f 1.85, en wie er een complete

zelfdrukkerij bij wil met 4 rijen letters en cijfers,

zende 35 cent extra, dus f 1.60, of met No. 1

geb. f 2.—

Aanbeveling overbodig, ONZE pakketten, zoo

pas door de bladen nog aanbevolen, kent bijna

ieder.

Zend postwissel aan H. VERHOOG,

Nijkerk, en schrijf er vooral bij:

"Voor gelegenheidspakket, uit De Heren".

Koninklijke Marine.

Aanneming van MATROOS-TORPEDOMAKER

bij Hr. Ms. Zeemacht.

Als MATROOS TORPEDOMAKER

bij Hr. Ms. Zeemacht kunnen worden aange-

nommen personen, die den leeftijd van 21 jaar

bereikt hebben en het 31e levensjaar nog niet

sijn ingetreden, bij geneeskundig onderzoek ge-

schikt worden bevonden, minstens 1.55 M. lang

sijn en voldoen aan de navolgende eischen:

1º. lezen, schrijven en de kennis van de vier

hoofdregelen der rekenkunde met geheele ge-

tallen;

2º. bewijzen leveren, goed bedreven te zijn

in één der hieronder a, b, c, d, en e genoemde

vakken:

a. DRAAIER.

b. KOPERSLAGER.

c. BANKWERKER.

d. SMID.